

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 8 december 2011

MEDITATIE

De versmaadheid weggenomen

Temidden van het koor van hen die gezongen hebben en zullen zingen van het heil voor hen bereid, heeft Elizabeth een voorzangerster mogen zijn. Slechts in een enkel vers is opgetekend wat de Heere aan haar ziel gedaan heeft.

In een onmogelijke weg heeft de Heere haar geschonken waar ze zolang naar had uitgezien. Alle hoop dat zij nog eens een kind zou krijgen was afgesneden. Maar wat onmogelijk is bij de mensen, is mogelijk bij God. Elizabeth is bevrucht en in de stilte van haar zwangerschap verwondert zij zich over de grote daden des Heeren en mag ze met God gemeenschap oefenen.

Ze mag de Heere de eer geven: Alzo heeft mij de Heere gedaan. Waar het bij haar niet meer kon, heeft de Heere gegeven dat ze boven de tijd van haar ouderdom nog een kind zal baren. En nu mag deze onvruchtbare Elizabeth vrolijk zingen van het heil voor haar bereid. Straks zal ze daarvan ook getuigen als Maria bij haar komt en het kindeken opspringt in haar schoot en

Alzo heeft mij de Heere gedaan, in de dagen, in welke Hij mij aangezien heeft, om mijn versmaadheid weg te nemen.

Lukas 1:25

zij, vervuld met de Heilige Geest, het met een grote stem uitroept: En van waar komt mij dit, dat de moeder mijns Heeren tot mij komt?

Elizabeth was onvruchtbaar. Ook u en ik, wij zijn van onszelf onvruchtbaar. We kunnen niets dan zonden en ongerechtigheden voortbrengen. We kunnen niet anders dan God vertoornen door onze zonden. En onze ogen zijn er voor gesloten, tenzij de Heere door Zijn Heilige Geest ontdekkend werkt in een mensenhart. Elizabeth had met haar onvruchtbaarheid de toevlucht leren nemen tot de troon van Gods genade. Veel gebeden waren er opgezonden, door Zacharias en door Elizabeth. Het was nood in hun leven.

Is het zo al nood in uw leven geworden? Hebt u zo uw onvruchtbaarheid al leren inleven? Al gezien dat u voor God niet kunt bestaan? En is in de weg van de onmogelijkheid in uw leven DE weg ter zaligheid ontsloten in de Gezegende van de Vader? Waar het bij u een afgesneden zaak werd, hebt u een blik buiten uzelf mogen slaan op de Zaligmaker van zondaren? Is het waar geworden dat Hij van God voor u, een arme verloren zondaar, gegeven is? In het leven van Elisabeth komt het zo openbaar dat het nodig is de drie stukken van onze enige troost te leren kennen: ellende, verlossing en dankbaarheid. Dat is ook voor ons noodzakelijk. Laten we daar toch niet overheen stappen.

In de woorden: Alzo heeft mij de Heere gedaan, ligt een bekentenis. Het was vrije gunst die eeuwig God bewoog. Het was opzoekende liefde van de hemel dat zij werd opgezocht en anderen onvruchtbaar liet. Het waren niet haar rechtvaardigheid en onberispelijke levenswandel die er de oorzaak van zijn dat zij op hoge leeftijd nog een kind krijgt, maar de Heere heeft het gedaan. Daarom eindigt ze ook in Hem alleen.

Zo is het ook in het leven der genade. Als het aan onze kant onmogelijk wordt om zalig te worden, als onze onvruchtbaarheid als eigen schuld het hart en de schouders naar beneden drukt, als onze pogingen om vruchtbaar te zijn in eigen kracht worden afgesneden, dan ontsluit God de weg ter zaligheid in Zijn soevereine zondaarsliefde.

Het is een persoonlijke zaak. Elizabeth kan het wonder niet op. Alzo heeft mij de Heere gedaan! Dat de Heere in de weg van de onmogelijkheid zo'n rijke uitkomst heeft gegeven, dat kan ze maar niet klein krijgen. In al haar uitzien was zij er buiten gevallen en was ze het ook niet waard dat de Heere haar deze zaligheid zou bereiden.

Als het nog nooit een wonder voor u is geworden dat God naar een verloren zondaar wilde omzien, dan moet u het maar eens nakijken. Voor Gods kinderen wordt het wonder alleen

Inhoud

90e jaargang

Nr. 10

- 1 De versmaadheid weggenomen
- 2 Bijbelvertalingen in Engeland (4)
- 3 Wat is uw naam?:
De namen van Gods kinderen (47)
- 4 Ingezonden - voor jong en oud: iPhone
- 5 Adventsvolk
- 5 Even maar...
- 6 De waardering van het gezin
bij Willem Teellinck (5)
- 7 Tot (zelf)onderzoek
- 8 Op de akker van Boaz
- 9 Boekennieuws
- 9 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 10 Kerkdiensten

maar groter als ze door de Heilige Geest meer en meer aan hun verloren bestaan worden ontdekt. Voor de godsdienstige mens, die het altijd heeft en die er altijd is, is het wonder geen wonder. Maar God verheerlijkt Zijn Naam in het hart van mensenkinderen in de weg van de onmogelijkheid en in de weg van het wonder. Iets wat onmogelijk is, geschiedt, zodat er alleen verwondering en aanbidding overblijft dat Hij naar een ellendige zondaar wilde omzien, die van zichzelf nooit naar Hem heeft gevraagd en naar Hem heeft gezocht.

We zeggen dit niet om de verslagen harten van de gelovigen kleinmoedig te maken, maar opdat u zich zou vastklemmen aan het Woord van God om daarin uw gangen en treden vast te maken. Wat heeft Elizabeth niet uitgezien naar de vervulling van de belofte. Wat zal ze daarin ook dikwijls heen en weer geslingerd zijn. Wat kan er een uitzien zijn in het hart van een schuldverslagen zondaar dat de

Heere nog eens tot de ziel spreekt van genade en van ontferming. Wat kan de uitgestelde hoop het hart krenken. Maar de Heere betoonde in het leven van Elizabeth de Getrouwe te zijn, Die Zijn Woord vervult op Zijn tijd. Als u dan niet kunt ontkennen dat de Heere u heeft opgezocht en u houvast hebt gekregen aan Zijn belofte en de vervulling daarvan laat op Zich wachten, zie dan op Zijn trouw en goedheid.

U moet wellicht klagen: zou God met zo een als ik ben te doen kunnen hebben? Ik vrees dat Hij me voor altijd onvruchtbaar zal laten en dan is het om eigen schuld. Ik ben niet waardig dat Hij onder mijn dak inkomt. En toch bent u zo begerig naar een woord van Zijn lippen. Wacht dan op de Heere, gelijk de wachtters op de morgen. In de geboorte van Johannes wordt de profetie vervuld: Zie, Ik zende Mijn engel, die voor Mijn aangezicht de weg bereiden zal!

Capelle a/d IJssel, ds. W. Silfhout

I tegen de Geneefse Bijbel; de koning vond enkele "calvinistische" kanttekeningen weinig gezagsgetrouw. Ook Reynolds zag de gebreken van de Geneefse Bijbel.

Er waren inmiddels ontwikkelingen die een betere vertaling mogelijk maakten. Zo presenteerde Theodorus Beza een betrouwbare editie van het Nieuwe Testament in het Grieks. Ook kwam in 1572 de "polyglot" uit, de bij Plantijn in Antwerpen gedrukte Bijbel, met in parallelle kolommen de tekst in het Hebreeuws, Grieks, Chaldeeuws en Latijn. Ook de kennis van het Aramees en het Syrisch was sterk verbeterd. Er bestonden enkele uitstekende woordenboeken en grammatica's.

In 1580 gaf Immanuel Tremellius (een Jood, die eerst rooms en later calvinist werd) goede taalstudies uit. Daarom waren ook de liefhebbers van de Geneefse Bijbel bereid die voor een betere in te wisselen.

De King James wordt vaak vergeleken met de Statenvertaling. Wie denkt dat de Engelse vertalers ook orthodox gereformeerd waren, is abuis. Het gezelschap bestond vooral uit hoogkerkelijke anglicanen, die zich goed thuis voelden in een kerk met gewaden en ceremonieën. Verder waren er arminianen en een aantal puriteinen. Vooraf verbood de koning het opnemen van kanttekeningen, opdat daarin geen leerverschillen werden "uitgevochten"; alleen de uitleg van vreemde woorden was toegestaan.

Daarna togen 54 geleerden aan het werk. Mogelijk vormden zij het bekwaamste team dat ooit aan een vertaling werkte. Hun aantal overtrof dat van de Statenvertalers. Het waren mannen van naam, grote wetenschappers, die de grondtalen beheersten. Er werden zes groepen gevormd, die in Westminster, Oxford en Cambridge vergaderden, onder leiding van Richard Bancroft, de aartsbisschop van Canterbury. De bekendste vertalers waren, naast de genoemde Reynolds, Adriaan Saravia, die uit de Nederlanden was gevlucht, Samuel Ward van het Emmanuel College te Cambridge en Lancelot Andrewes van het Pembroke College aldaar. Andrewes was bepaald geen vriend van de puriteinen en de katholieken. Wel sprak hij minstens vijftien talen vloeiend, zodat men -typisch Engels- zei dat als hij in de dagen van de torenbouw van Babel geleefd had, een uitnemend tolk geweest zou zijn. An-

4

Bijbelvertalingen in Engeland

De King James Version

In 1603 overleed koningin Elisabeth I. Haar opvolger werd de Schotse koning James VI, die in Engeland James I heette. Hij was opgevoed door de leiders van de Schotse presbyterianen. De Engelse puriteinen verwachtten veel goeds van de nieuwe koning, maar dat viel tegen! Hij meende dat het zijn taak was de verschillende stromingen binnen de Anglicaanse Kerk tot eenheid te brengen en riep daartoe in 1604 een aantal kerkelijke leiders bijeen in zijn paleis Hampton Court bij Londen.

Eigenlijk werd de bijeenkomst een mislukking, zij het dat er toch één belangrijk besluit werd genomen. In de plaats van de gangbare vertalingen zou er een nieuwe verschijnen, met als basis de drie grondtalen. Het initiatief kwam van de puritein John Reynolds, de president van het Corpus Christi College te Oxford. Koning James I nam diens voorstel over.

In 1607 werd de opdracht verleend aan een groep theologen, die tevens uitnemende taalgeleerden waren. Wel hield de koning nauwlettend in het



oog dat aan een vijftiental bepalingen strikt de hand werd gehouden. Afgesproken werd dat zij zo dicht mogelijk bij de Bishops Bible bleven, die immers vertrouwd in de oren klonk, bijvoorbeeld als het om namen ging. De apocriefen dienden zij uit het Grieks en het Latijn te vertalen.

Vermoedelijk was Reynolds op de hoogte van de antipathie van James

drewes moedigde Saravia aan om met de calvinist Beza in discussie te gaan.

Maar er was al voorbereid werk verricht. Men kon immers Tyndales werk gebruiken? In de King James werden letterlijk passages uit diens vertaling overgenomen. De commissies vertaalden nauwkeurig en ijverig, vergeleken hun werk en discussieerden hierover. Bij moeilijkheden kon men andere uitgaven raadplegen. Vervolgens werd het ontwerp aan twaalf revisoren voorgelegd. Helaas bleven er geen notulen bewaard van de honderden vergaderingen.

Na zeven jaar was het werk gereed en werd het in 1611 aan de koning aangeboden. De geleerden waren van mening dat de Heilige Schrift door de Heilige Geest was geïnspireerd. Zij beseften dat de Bijbel Gods woord is, maar zagen hun vertaling als een menselijk werk. Er slopen ook fouten in, zodat een revisie nodig was, die in 1629 door die Samuel Ward werd verzorgd.

De vertaling, die in opdracht van koning James I verscheen, staat bekend als de King James. Dat was niet zomaar een Engelse vertaling, nee, eeuwenlang bleef het dé Engelse Bijbel, de "Authorised Version", de gezaghebbende uitgave. Op de titelpagina's staan deze woorden: "Appointed to be read in churches" (aangewezen om in de kerken gelezen te worden). Men vat die woorden vaak als een soort koninklijke goedkeuring op, maar dat is onterecht. Het is een verklaring van de vertalers zélf, dat het geoorloofd en gepast is de Bijbel te gebruiken.

De gereformeerde stroming binnen de Anglicaanse Kerk bleef aanvankelijk nog de Geneefse Bijbel gebruiken. De Bishops Bible werd niet meer herdrukt. De King James werd uiteindelijk toch aanvaard. De puriteinen betreurden het wel dat deze geen kanttekeningen had. In 1643 sprak de Westminster Synode waardering uit voor de kanttekeningen in de Statenbijbel. De uit Duitsland afkomstige Theodoor Haak vertaalde die vervolgens in het Engels. In 1657 waren zij beschikbaar. Hoewel er exemplaren van de King James met kanttekeningen van de Geneefse Bijbel in omloop waren, gaf men toch de voorkeur aan de Nederlandse.

Tegenwoordig verschijnen er op de wereld allerlei vertalingen, die men spoedig weer verouderd vindt. Soms

WAT IS UW NAAM?

47

Vrienden



'Gij zijt Mijn vrienden, zo gij doet wat Ik u gebied.'

Johannes 15:14

Deze naam spreekt van de vriendschap tussen Jezus en Zijn discipelen. Hij zegt niet: 'Gij waart vanouds Mijn vrienden'. Van nature waren zij het niet. De natuurlijke mens heeft een heel andere vriendenkring. Daar past Christus niet in.

Vrienden kennen geen geheimen voor elkaar. Zo is het hier. Dit blijkt uit het vervolg: 'Ik heet u niet meer dienstknechten, want de dienstknecht weet niet wat zijn heer doet; maar Ik heb u vrienden genoemd; want al wat Ik van Mijn Vader gehoord heb, dat heb Ik u bekendgemaakt.' Een heer laat zijn slaaf niet delen in zijn geheimen. Zo'n knecht krijgt alleen opdrachten. Maar vriendschap blijkt daarin dat men elkaars geheimen vertelt. Zo heeft Christus Zijn discipelen de heilgeheimen bekend gemaakt. De dichter zingt ervan: 'Het heilgeheim wordt aan Zijn vrienden, naar zijn vreêverbond getoond.'

Een geheim is strikt vertrouwelijk. Dat vertel je niet aan iedereen. Zo is dit geheim voor de wijzen en verstandigen verborgen. Maar de bruid kan zeggen: 'de Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkamer.' Daar brengt Christus Zijn vijanden niet.

Wat is een vriend? We kunnen er in onze tijd nauwelijks een voorstelling van maken. Er zijn veel vriendennetwerken, maar waar is de vriendschap? Een echte vriend wordt spaarzaamlijk gevonden. Het is een voorrecht als je er één mag hebben. Wat is een echte vriend? Ik las ergens dat dit aan een kind werd gevraagd. Het treffend antwoord was: 'Een vriend is iemand die van je houdt, ook als hij weet wie je bent!.' Dit komt overeen met wat Salomo schrijft: 'Een vriend heeft te allen tijde lief en een broeder wordt in de benauwdheid geboren.' Het oorspronkelijke woord dat hier gebruikt wordt hangt nauw samen met het woord liefhebben.

Een vriend is eerlijk. Hij zegt de waarheid, hoe moeilijk dat ook is. Een vriend zoekt zijn vriend altijd weer op. Hij blijft getrouw. Een vriend neemt het op voor zijn vriend. Een vriend houdt rekening met de zwakheden van zijn vriend. Al deze beelden kunnen op Christus worden toegepast. De hoogste vorm van vriendschap is jezelf opofferen. We lezen in het vorige vers: 'Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijn vrienden.' Christus heeft Zijn vriendschap bezegelt met Zijn bloed. Kunt u ook zeggen: 'Zulk een is mijn Liefste; ja, zulk een is mijn Vriend, gij dochters van Jeruzalem?'

Wat vereist vriendschap? Een vriend moet zich ook als een vriend gedragen. Wij kunnen dat van onze vrienden niet afeisen. Christus kan dat wel. Hij is niet alleen hun vriend, maar ook hun Meester. En wat gebiedt Hij aan Zijn vrienden? 'Dit is Mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkterwijs Ik u liefgehad heb.'

Is die vriendschap dan te verdienen? Nee deze gehoorzaamheid is de vrucht van Zijn vriendschap. Dit is een onbedrieglijk kenmerk. Het is tegelijk ook een gebod. Geen nieuw gebod, maar een oud gebod.

Nunspeet, ds. A. Schot

noemen vertalers zich zonder gêne atheïst, slechts bedreven in de oude talen. Dat was anders bij de totstandkoming van de King James en de Statenbijbel! Daar waren kinderen van God aan het werk. Zagen zij niet duidelijk hoe iets uit het Hebreeuws of Grieks moest worden overgezet? Dan gingen zij in gebed om licht. Zij schreven in een plechtige stijl, dus niet in de dagelijkse omgangstaal.

In feite bleef de King James ongewijzigd, een aantal verbeteringen in spelling of woordkeus daargelaten. Er is sprake van een meesterlijk Engels proza, dat eeuwenlang een stempel zette op die taal, zoals blijkt uit vele aan de Bijbel ontleende spreekwoorden en gezegden. Toch kwamen er ook nieuwere versies beschikbaar, zoals de New King James en de Modern King James. Die verdrongen de King James Version echter niet!

Gereformeerden of baptisten in Engelssprekende landen waarmee wij

ons geestelijk verwant voelen, gebruiken de ongewijzigde King James. Die bestaat nu 400 jaar en was voor velen tot zegen.

Een behoudende stroming in de Anglicaanse Kerk verklaarde nog niet lang geleden het volgende: 'Tenzij Engeland terugkeert naar de door God gegeven inzettingen, zal onze samenleving zieker en zieker worden. Het is de taak van de kerk het land op te roepen tot berouw en terugkeer tot God'. Je kunt je afvragen wat er nog over is van de grootheid van Engeland uit de tijd van koningin Victoria, waarmee deze artikelenserie inzette. Het geestelijk en moreel verval in Engeland is groot. Zou dat niet veel te maken hebben met de geringe betekenis die men daar nog toekent aan Gods woord?

(slot)

Zwijndrecht, dr. C.R. van den Berg

gestoken dames. Echter het vlees verlangde steeds naar meer, naar meer. Dit gaf strijd. Hij wilde niet, maar toch gebeurde het.

Het werd een kunst om in een bui van zwakheid het filter van KlikSAFE te omzeilen en dan toch iets te vinden. Dit gebeurde 's avonds als iedereen naar bed was. En dat lukte. Een enorm tijdrovende bezigheid die uiteindelijk alleen maar wroeging, vermoeidheid en schuld opleverden. Ook vooral de weg naar Boven was geblokkeerd als dit gebeurde. Daar had deze broeder het meeste moeite mee...

Aan zijn oudste zoon heeft hij wat opgebiecht. Dat is wat, je eigen volwassen kind dit te moeten bekennen en om hulp te vragen! Hem dus gevraagd om het netwerkje thuis met een klok te beveiligen. Vanaf dat moment kon je na 10 uur 's avonds het internet niet meer op. De broeder was blij en probeerde dankbaar te zijn dat de Heere ondanks hemzelf dit toch mogelijk maakte. Dat eigen vlees dat blijft altijd maar zwak. Als God ons niet tegenhoudt zijn we werkelijk tot alles in staat.

Maar toen besloot men op de zaak over te gaan op de iPhone. En dat bood deze broeder toch weer opnieuw de mogelijkheden op internet. De provider Safari, die op de iPhone zit, is amper beveiligd. En zo gebeurde het dat de zoektochten opnieuw begonnen. Als je nu veel dataverkeer hebt op je telefoon wordt de telefoon heel langzaam op internet. En de tijdsbesteding werd steeds langer. Als het eens gebeurde in een moment van zwakheid...

De broeder heeft de Heere om hulp gesmeekt en om vergeving. Hij voelde zich zo rot. Het was Paastijd en hij zag dat kruis maar voor zich dat Jezus moest dragen en om eraan gehangen te worden.

Na een zoektocht op Google vond de broeder een mogelijkheid bij de instellingen van de iPhone met beperkingen. Die mogelijkheid werkte met een code. Hij ervoer dit echt als een gebedsverhoring en nog gelijk dezelfde avond ging hij naar zijn lieve vrouw die van dit alles afwist, en heeft toen aan haar - na zijn schuld te hebben beleden - gevraagd om de code in te tikken waarmee je kon deblokkeren. Dit nadat Safari, YouTube, alle films en TV door hem verwijderd waren. Die code is alleen haar geheim. 'En leid ons niet in verzoeking...' kon hij weer bidden.

U / jij ook?

INGEZONDEN - VOOR JONG EN OUD

iPhone



Het gebeurde na een kerkelijke vergadering die goed verlopen was en vroeg klaar was. Dit is ook wel eens anders Er waren in de communicatie wat dingen verkeerd gegaan en wat is het dan goed als men wil buigen en fouten erkennen. Dan kunnen ogenschijnlijke problemen er opeens niet meer zijn en de verbondenheid zo hartelijk zijn.

Na die vergadering stond ik wat na te praten met een van de broeders die volop druk is in het zakenleven. Zijn telefoon ging af met een kerkklokgekluid. Die broeder beantwoordde zijn gesprek terwijl ik mijn tas vulde en wij tenslotte samen over waren in de zaal. Zo nieuwsgierig of leergierig als ik ben, vraag ik hem: is dat nou een iPhone en wat kun je er allemaal mee doen? Vol enthousiasme laat hij een heel fotoboek zien van kinderen en kleinkinderen. Vertelt dat hij een App heeft gedownload met de Bijbel in diverse vertalingen, ja ook de Statenvertaling met een concordantiezoekfunctie. Google earth zit er ook op

en even later zie ik een luchtfoto van ons kerkgebouw in Chilliwack. Mails zijn er natuurlijk ook. Ook weersvoorzichten had hij gedownload van diverse plaatsen bij voorbeeld Lethbridge maar ook van Alblasterdam. Het Reformatorisch Dagblad was ook te lezen op een speciale mobiele versie. Verder wereldtijden, een kompas etc.

Ik keek hem strak aan en vroeg hem nadat hij met trots dit allemaal had verteld: 'En wat kun je er nog meer mee doen?' Echter, toen gebeurde er ineens iets.... Hij barstte als een kind in huilen uit en biechtte me met horten en stoten het volgende op. Een aantal jaren geleden - niet zo jong meer - was hij in aanraking gekomen met internet. Zo nieuwsgierig als hij was ging hij wel eens op verkenning wat er zoal mogelijk is op het net. Zo kwam hij onverwacht in aanraking met porno. Nee, in zijn hart wist hij wel dat het verkeerd was. Dus harde porno werd niet bekeken. Dat kon trouwens niet met KlikSAFE. Meer schaars geklede dames of in strak leer

Adventsvolk

Rijke schat

Op de titelpagina van één van de eerste drukken van onze Heidelbergse Catechismus in het Nederlands staat een tekening met daaromheen afgedrukt de woorden: het koninkrijk der hemelen is als een schat, in de akker verborgen.' Waarmee gezegd wil zijn dat de enige troost in leven en sterven - zoals die in de Zaligmaker verklaard ligt - een schat is waarop men nooit uitgekeken komt.

Nooit uitgeleerd, zo rijk en zo vol! Dat bedoelt Johannes in de inleiding op het vierde evangelie: 'het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als

van de Eniggeborene van de Vader, vol van genade en waarheid' (1:14). Kijk, dat bedoelt ds. A. Hellenbroek in zijn bekende vragenboekje onder hoofdstuk 12 'de Middelaar des verbonds' wanneer hij ons voorhoudt: 'waarin moet de Middelaar al gekend worden? In Zijn namen, ambten, naturen, staten en weldaden.' In Hem is namelijk zo'n onuitsprekelijke rijkdom! Deze rijke schat steel je niet, die grijp je niet, daar loop je niet zelf naar toe. Maar daarvoor moet plaats gemaakt worden door de Geest van Immanuël, Die niets liever doet dan dit. 'Die zal Mij verheerlijken', zegt de Christus immers Zelf daarover. Het zogenaamde kerkelijk jaar is weer begonnen: van de vier rustdagen voor de Kerstdagen

tot enkele rustdagen na Pinksteren. Dan volgen we in de overdenking de Middelaar in Zijn 'staten', zoals ds. Hellenbroek dat bedoelt. Namelijk de staat van Zijn vernedering - in vijf trappen - en vervolgens de staat van Zijn verhoging, in vier trappen. Dit kerkelijk jaar kan ook bijzonder van nut zijn om de Middelaar in Zijn veelvoudige heerlijkheid te benodigen: in Zijn staten kunnen ook Zijn naturen - God en mens - zo inhoudsvol voor het heilbegerige hart worden. Om maar een voorbeeld te noemen. Herderlijk wordt dan meerder onderwijs gegeven aangaande de zalige geloofskennis van Immanuël. Want wat Christus **voor** Zijn Kerk deed dat doet Hij ook **in** de Zijnen. De Middelaar van verdienste is Dezelfde als de Middelaar van toepassing.

Christusgemis

Nu dus de dagen van *advent*. Het woord *advent* betekent 'komen'. Wanneer er pastoraal gesproken wordt over een *adventsvolk* in deze weken dan bedoelen we daarmee dat er een volk is - levend gemaakt door Woord

Even maar...



Goed getuigenis

Zomaar stilletjes zit de oude vrouw naar buiten kijken. Ze bevindt zich op dat moment op de vierde verdieping van een flatgebouw. Ze kijkt omhoog naar de heldere lucht. Van die hoogte kijkt ze vervolgens naar beneden. En weer naar boven. Dat roept vragen op. Iemand vraagt haar wat ze toch aan het doen is. Ach, ze is immers 93...

En dan kan het zomaar zijn dat je soms een beetje in de war bent. 'Ach kind, ik zit eens te meten'. 'Wat zit u dan te meten?' Zo luidt de vraag van de ander. 'Ik zit eens te meten hoe hoog de hemel is van de aarde, want zo ver heeft Hij mijn zonden en ongerechtigheden van Hem weggedaan'. Geen van de aanwezigen kon echter ook maar enigszins bedenken dat dit een laatste belijdenis zou zijn. Het is een dag later. Er wordt ge-

beld dat mevrouw gevallen is en een hartinfarct gehad heeft. 'Gezien de leeftijd', zo zei de dokter, 'kunnen we niets meer voor haar doen. Dit is het einde'. En dat was duidelijk te zien. Nu was het zo dat mevrouw al lange tijd tobde met haar gezichtsvermogen. Ze zag dus slecht. Ze moest dus met een bladwijzer bijwijzen bij de woorden. Regel voor regel, alsof je in groep drie zit.

Er ontstond enige nieuwsgierigheid welk hoofdstuk ze het laatst gelezen had in haar Bijbel. Het was niet moeilijk te vinden. De Bijbel lag - zoals altijd - open de tafel. De bladwijzer lag bij de laatste woorden die ze gelezen had voor ze naar de badkamer liep omdat ze zich niet goed voelde worden. Het was treffend wat daar te lezen stond: "Ga heen in vrede, en de God Israëls zal uw bede geven, die gij van Hem gebeden hebt." Het zijn

de woorden van Eli tot Hanna in 1 Samuël 1:17. Wat een wonderlijke belofte aan een stervend mens. Het is enerzijds verblijdend om getuige te mogen zijn van dergelijke sterfbedden, anderzijds is het zo intens bedroevend omdat je weet dat die gelegenheden er helaas zo weinig zijn. 'Heeft ze nog iets gezegd?' Dat was de vraag die de dagen daarna nogal eens klonk. Ach, als het leven zo'n getuigenis is geweest, dan gebeurt het wel dat er op een sterfbed niet zoveel woorden meer nodig zijn. Zomaar even een vraag: hoe is dat bij u? Mag u ook zo'n rijke belijdenis afleggen in de levenspraktijk van elke dag? Rondom haar sterfbed werd het zichtbaar wat er staat in Psalm 68:5 van Datheen: "Zonder troost zij niet sterven...". Zou dit straks - wie weet hoe spoedig - van ons ook op goede gronden getuigd mogen worden?

en Geest - dat uitzielt naar de komst van de Zaligmaker in hun hart. Die kennen niet alleen een **Godsgemis**, maar vervolgens ook een **Christusgemis** in hun leven. Dat is niet hetzelfde! Door levendmakende genade zijn de ogen geopend voor zonden en schuld en worden we gebracht tot de doorleving van twee zaken, kort gezegd: verdiend en verlangen. Twee woorden die vraag 12 van onze HC samenvatten: 'aangezien wij dan ...verdiend... is er...?' En zo wordt een uitzien geboren naar 'een Ander' (HC slot antwoord 12). Niet meer en niet minder. Deze Ander wordt in de Schrift zo rijk getekend en in de prediking voor ogen geschilderd. Naar Hém gaat hun ziel uit! De weg van beneden naar Boven loopt zo dood. Uitgezien wordt naar het scheuren van de hemel, van boven naar beneden. God wordt namelijk gekend in Zijn algenoegzaamheid, waarin Hij blijft eisen in Zijn gerechtigheid. En onszelf leren we dan meer en meer kennen in onze vloekwaardigheid. In deze ontdekking aan schuld, verlorenheid en doem wordt bemoediging ontvangen door de beloftewoorden van de komende Zaligmaker. De kloof wordt echter dieper, de onmogelijkheid groter: 'hoe moet het toch? kan het voor mij nog? Wie is Hij Heere, opdat ik in Hem geloven moge (Joh 9:36)? Ik ken Hem niet en ik kan Hem toch niet missen'. Hongeren en dorsten noemt de Heiland dat in Mat 5:6.

Adventsvolk: een volk dat levend gemaakt is door Woord en Geest, dat uitzielt naar de komst van de Zaligmaker in hun hart.

Niet slechts hongeren en dorsten naar *gerechtigheid*, de rechte verhouding met God, naar *een* gerechtigheid, wat ook in eigen gerechtigheid geprobeerd wordt, maar naar *dé* gerechtigheid. Dat is niet iets, maar iemand. Iemand die verklaard moet worden. Iemand die toegepast moet worden. Daarom is hun thuisblijven met de oude Anna weinig (Luk. 2:37). Daarom kun je ze veel vinden in de eenzaamheid met Nathanaël (Joh. 1:49). Daarom zingen ze Psalm 130 - helemaal - zo graag. Gaande gemaakt door het Woord der belofte. Een levend Christusgemis, dat kenmerkt het adventsvolk. En wat het dan is als ze Filippus horen uitroepen tegen Nathanaël: 'wij hebben Dien gevonden van Welken Mozes in de wet

geschreven heeft, en de profeten, namelijk Jezus...' Dan is Hij dichtbij! Hij kan Jozef zich niet langer bedwingen. Dan zal het niet lang meer duren voor dit adventsvolk, of Hij zál Zich openbaren. In hun Christusgemis zal worden voorzien, in deze weg. Dan zal het Kerstgetuigenis van Johannes zielsinnig worden nagesproken: 'en we hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd.'

Wat een rijke schat. Ja zeker, de Parel van grote waarde. Niet alleen voor anderen maar ook voor mij. Gekomen om te zoeken en om zalig te maken. Gekomen om te betalen. Niet alleen voor anderen maar ook voor mij! Want om deze persoonlijke toepassing gaat het toch?

Klaaswaal,

ds. G.J. van Aalst

5

De waardering van het gezin bij Willem Teellinck

Naar de mening van Teellinck is het niet herhalen van de preek de oorzaak dat vele kinderen des Heeren er blijven uitzien als de magere koeien van Farao, hoeveel voortreffelijke preken ze ook verslinden. 'maar degenen die zich er aan wennen om de preek (voor zichzelf) te herhalen hebben meer voordeel van een predikatie dan anderen uit tien kunnen hebben.'

Bij de herhaling van de preek is het van bijzonder belang dat de punten die ons getroffen hebben, weer voor de aandacht worden geroepen. De Heilige Geest zal dan bij herhaling de zegenrijke ervaring die wij tijdens het beluisteren hadden, weer levend maken. Dat is van groot belang voor de bevordering van het persoonlijk geestelijk leven. Ons hart wordt daardoor weder levendig en geroerd. Het is niet te zeggen hoe volgzaam en gewillig het hart op deze wijze wordt onder het Woord en de hand des Heeren.

Teellinck wijst op 2 Korinthe 10:4, 5: 'Want de wapenen van onze krijg zijn niet vleselijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten, dewijl wij de overleggingen nederwerpen, en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, en alle gedachten gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus.'

Slotopmerkingen

Het bestek van deze korte artikelen-serie staat niet toe dat ik inga op de particuliere vastendag, die in gezinsverband kon worden gehouden onder leiding van de huisvader. Ook daarvoor reikte Teellinck een gedetailleerde huisorde aan. Ook de vaak treffende pedagogische aanwijzingen voor 'de goede opbrenginghe der kindren'



gaan we stilzwijgend voorbij. We beperken ons tot een enkele slotopmerking.

1. De dagindeling van Teellinck voor het gezinsleven is niet zondermeer toepasbaar op het gezin in zijn huidige gedaante. Hij ging uit van het aloude, gesloten gezinstype, dat door de gevolgen van het moderne industrialisatieproces in onze tijd verdwenen is. Beroepsopleiding, ontspanning en vrije tijdsbesteding vonden grotendeels in gezinsverband plaats. Wij kennen nu een open gezinstype, waarin de gezinsleden naar alle kanten uitzwermen. Het is al heel wat als het gezin bij één maaltijd volledig aanwezig is. Dat betekent niet, dat het bijbelse principe, waardoor zijn dagindeling werd gedragen, zou moeten worden afgeschreven. Het gezin is in het licht van Gods Woord niet

minder dan een oefenplaats van de vroomheid, een planthof van de vreze des Heeren. We worden vandaag geroepen om bij de invulling daarvan zo nodig te zoeken naar vormen en mogelijkheden, die passen bij de huidige gezinsomstandigheden.

2. Zo is een huiscatechisatie voor jonge kinderen een ideaal, dat ook vandaag kan worden bereikt en dat onder Gods zegen goede vruchten kan afwerpen. In de gemeente Ridderkerk-Slikkerveer heb ik, onder de indruk van het pleidooi van Teellinck, in de kerkbode 160 eenvoudige vragen en antwoorden voor jonge kinderen over de gehele geloofsleer laten afdrukken. Als de kinderen alle vragen kenden, mochten zij in de pastorie een proeve van hun kennis afleggen. Wie de vragen kende, kreeg een beloning. Het was verbazingwekkend hoe goed dat werkte. Teellinck heeft gelijk. Kinderen beleven veel genoeg aan het van buiten leren van kleine vragen en antwoorden. De vragen zijn later door de Jeugdbond uitgegeven onder de titel *Opdat onze kinderen het weten*. Met een zekere regelmaat kom ik ouders van jonge kinderen tegen die het met vrucht gebruiken. Er zijn ook andere goede hulpmiddelen beschikbaar. Zo verscheen onlangs een herdruk van het boekje van de heer C. de Bode: *Leer uw kind*. Dat leent zich uitstekend om in de gezinskring met de catechismus bezig te zijn, met het oog op de opdracht van school of bij wijze van huiscatechisatie.
3. Wie zich in Teellinck verdiept, vraagt zich af en toe af of zijn puriteinse regelgeving niet te gedetailleerd is en daardoor een wat wettische gloed draagt. Maar met hem pleiten we van harte voor de herhaling van de preek. Is er een beter gespreksonderwerp voor de dag des Heeren en het dagelijkse leven? Het is van het grootste belang om daarmee te beginnen in jonge gezinnen. Het verdient daarnaast ook aanbeveling om regelmatig preekbesprekingen te houden met jongeren onder leiding van een predikant of een ouderling.
4. Er is bij alle verschil een treffende overeenkomst tussen het begin van de zeventiende eeuw en onze tijd: de structuren van het gereformeerde gezinsleven zijn bij een aantal gezinnen aan het verdwijnen. Laten we de wacht betrekken bij het ge-

zin. Laat bovenal het gebed om het werk van Gods Geest in de harten van ouderen en jongeren onze pastorale inzet mogen beheersen. Het zaligmakend geloof is bij Teellinck het hart van het christelijke leven. Uit het geloof, dat keer op keer tot Christus gaat, bloeit de heiliging op die het hele leven omspant. In die heiliging wordt het gezin gewaardeerd als een planthof van de vreze

des Heeren en als de oefenplaats van praktische vroomheid.

Laten we, in afhankelijkheid van Gods zegen, alles doen wat onze hand vindt om te doen om de christelijke opvoeding in de gezinnen in een seculiere samenleving te ondersteunen.

(slot)

Dordrecht,

ds. M. Golverdingen

Tot (zelf)onderzoek



De beminde ds. I. Kievit heeft tijdens zijn leven gepubliceerd over: hoe er gepreekt moet worden. Een belangrijke publicatie onder de titel 'Voorwerpelijk-onderwerpelijk, eis van de Heilige Schrift' (uitgave van Den Hertog, Houten, bladzijde 179 e.v.). Boven een kort gedeelte hieruit schrijven we 'tot zelfonderzoek'. Een profetische stem uit het verleden, die waard is in het heden gehoord te worden.

v.a.

Tot (zelf)onderzoek

Wij moeten er ons verder voor wachten, om de platgetreden paden te bewandelen en zo de rijkdom des Woords te kort te doen en ons volk niet te onderwijzen.

Bevindingen van een bepaalde soort, liggende op een zeer eng begrensde gebied, worden vaak stereotyp, eenvormig, herhaald en maken de hoorders dof, zodat ze afstompen. De prediker moet worstelen, altijd weer, om het beste te geven wat hij geven kan en voortvaren in het benaastigen. Dan zal hij veel verkeren in het verborgene, maar tevens de hulpmiddelen, die hem ten dienste staan, ijverig gebruiken om zijn bediening te verrijken. Hij zal dan prediken in betoning des Geestes en der kracht (1 Kor. 5 : 4). Ook op iets anders willen wij nog wijzen.

Het kan niet worden ontkend, dat voorwerpelijk en onderwerpelijk, zowel bij de hoorders als vele predikers, vaak meer een tegenstelling dan een eenheid vormen, omdat ze niet uit de eenheid waarin ze voorkomen in de Schrift worden geboren en daarop komt het

aan. Wat die enge begrenzing aangaat van veler prediking, waarvan zoëven werd gesproken, daarmee wordt niets gezegd, noch bedoeld, ten nadele van hetgeen inderdaad binnen die grenzen des Woords ligt, maar daarmee wordt gewezen op het vele, dat buiten die enge grenzen ligt, doch binnen de grenzen des Woords. Dit behoort ook stofbron onzer prediking te zijn en voorwerpelijk-onderwerpelijk te worden uitgedragen. Men spreekt over de ontdekking van de zondaar; wijst op Christus en de belofte... enige genieting des levens en keert tot zijn uitgangspunt terug. Zo komt de rechtvaardigmaking haast nooit aan de orde. Wel te verstaan: voorwerpelijk-onderwerpelijk. Nog minder het vredesleven met God, om niet te spreken van het kindschapleven met de Heilige Geest als onderpand onzer erfenis. Mozes krijgt een half uur en Christus nog geen kwartier en de Vader... ach? Mozes in Christus; het leven in en uit het Verbond der genade, geloofsoefeningen op het verbond enz. het schijnt wel „onbekend land” te zijn. Dat is niet Godverheerlijkend, noch de gemeente Gods, die Hij verkregen heeft met Zijn eigen bloed, leidend en opbouwend. Daarbij komt, dat de levende bediening schaars is, waar uit de aard der zaak de dood geen last van heeft. De voorwerpelijke prediking springt over dit alles heen en maakt van het geloof een soort afgod. Ook over het geloof moet de Schriftwaarheid heersen en het behoort theologisch te worden bepaald. Men kweekt een gemeente van gelovigen, terwijl het evangelie wordt geplaatst over de natuur. De niet-ont-

dekte, niet verbrijzelde, niet schuldig geworden zondaar wordt als gelovige behandeld. Van zonde weet men nauwelijks; van door Christus te zijn opgezocht evenmin. Of men vlucht tot Jezus om hulp om zo zichzelf met Jezus te helpen. Men heeft dan aldus godsdienst van het natuurlijke hart met christelijke naam. Het is een ontzettend gevaarlijke en bedrieglijke godsdienst met grote vijandschap tegen het ware christendom. Het lijkt echt en toch is de grootste boef eerder tot bekering te brengen dan deze lieden, die in belijdenis desmonds arm zijn en rijk zijn en... ze zijn het geen van beide. Vijanden van Geestesmerk! Een groot deel van de predikanten en gemeentelieden die zeggen het met de confesie eens te zijn, blijken vijanden van Geestesmerk, maar daarmee evenzeer van Christus en de Vader, want deze drie zijn één. Soms ook neemt de voorwerpelijke prediking een onderwerpelijk trekje op en komt dan met zijn: geloof, neem aan, Christus moogt ge aannemen. Hij is ook u gegeven. Men wekt de natuur op om gelovig te zijn. Iets geheel anders toch is het de aanbidding des heils als waarachtig te stellen en de eis der bekering te doen horen, te lokken met het evangelie onder inroeping van de Geest in zijn werking in de verloren zondaarsziel. Terecht is opgemerkt:

„Veel geloof kan er zijn in een onherboren mens, dat niet opkomt uit de wederbarende daad des Heiligen Geestes. De godsdienstige mens wordt opgebouwd in zichzelf; opgebouwd in zijn gevoel van betrekkelijke hulpeloosheid... maar hij is niet goddeloos, niet geheel verloren, geen vijand en hater Gods. Daarom moet de godsdienstige mens verloren gaan onder het recht Gods. Hoe God een zondaar zalig maakt, daar wordt veelal kwalijk van gesproken, maar niet recht over gepredikt”.

De vraag *hoe* God de zondaar rechtvaardigt, wordt dikwijls terzijde gesteld. De bediening der wet wordt verwaarloosd.

Daarom moet de volstrekte eis van Gods wet worden gepredikt in zijn drievoudige werking. Want God heeft een grote hamer nodig om het monster van ons ik en de eigengerechtigheid te doden, opdat er plaats kome voor Christus, zegt Luther ergens in zijn verklaring op de Galaten.

Reeds in de artikelen van Wezel werd de eis ener ontdekkende prediking gesteld. De prediker zal trachten zoveel dit in zijn vermogen zal staan alle schuilhoeken en verborgen om-

hulsels van het menselijke hart bloot te leggen, zowel door de verkeerde meningen der ketterijen als door de slechte zeden te bestraffen. Ook zal hij niet alleen de grove schelmstukken en openbare schanddaden vervolgen, maar evenzo trachten de verborgen geveinsdheid der zielen uit te kleden

en het broeinest van goddeloosheid, hovaardigheid en ondankbaarheid, dat zelfs bij de allerbesten schuilt, in het licht te stellen en op de geschiktst mogelijke manier uit te roeien.

wijlen ds. I. Kievit (1887-1954)

Op de akker van Boaz



Op 10 maart 1961 werd in een dienst waarin wijlen ds. J. van Haaren voorging de Gereformeerde Gemeente van Zwolle geïnstitueerd als zelfstandige gemeente. Tevoren was er in Zwolle een afdeling van de gemeente van Kampen.

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de gemeente is er een jubileumboek verschenen onder de titel "Op de akker van Boaz". De titel verwijst naar de naam van het kerkgebouw van de gemeente, Boazkerk. De auteur, die al vele waardevolle bijdragen aan de kleine kerkgeschiedenis heeft mogen leveren, is erin geslaagd de historie van deze kleine gemeente op een levendige en boeiende wijze te beschrijven. Hij plaatst deze ook in het bredere kader van de plaatselijke kerkgeschiedenis van Zwolle; daarbij komen bekende namen naar voren zoals van wijlen ds. P. Zandt. Ook wordt aandacht besteed aan het gezelschapsleven in en rond Zwolle. De zorgen waarmee de jonge gemeente, waarvan aanvankelijk de levensvatbaarheid nog wel eens werd betwijfeld, te kampen had blijven niet onvermeld. Maar anderzijds mag ook duidelijk tot uitdrukking komen dat de Heere Zich in deze gemeente niet onbetuigd heeft gelaten en dat Zijn Woord vrucht heeft mogen dragen. Zeer lezenswaardig zijn wat dat betreft ook de in het boek opgenomen verslagen van gesprekken met (oud) ambtsdragers en anderen die in de geschiedenis van de gemeente een rol hebben gespeeld.

Het boek is fraai uitgegeven, verlicht met veel foto's en voorzien van interessante bijlagen en uitvoerige registers. Tevens is opgenomen het

verslag van de bevestigings- en intrededienst van de enige predikant die de gemeente heeft mogen dienen, ds. C. Vogelaar. Tot groot verdriet van de gemeente heeft deze, kort nadat hij nog was voorgegaan in de jubileumdienst, de herdersstaf in de gemeente van Zwolle moeten neerleggen vanwege het aannemen van een beroep naar Grand Rapids. 'Zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken'.

Het boek is duidelijk met grote affiniteit geschreven. De auteur vermeldt hoe hij als jongen zijn vader, die later predikant van Zwolle zou worden, regelmatig vergezelde op diens tochten naar Zwolle toen deze vanuit Genemuiden het consulentchap van de gemeente vervulde. Het boek mag zonder meer als een waardevolle aanwinst voor de geschiedenis van onze gemeenten worden beschouwd. Ik sluit mij graag aan bij de woorden van de nu oud-predikant van de gemeente in diens Ten geleide: 'Mocht het lezen van dit gedenkboek dienen tot verwondering en verootmoediging over wat Boaz heeft gedaan onder ons, ook in alle arbeid op Zijn akker. Dan zou Zijn grote Naam, en niet de mens, alle eer en dank ontvangen die Hij zo waard is'. Hartelijk aanbevelen!

"Op de akker van Boaz; 50 jaar Gereformeerde Gemeente Zwolle"; L. Vogelaar; uitg. kerkenraad Zwolle; 320 blz.; € 18,50; te bestellen bij J. Noordam, Willem de Zwijgerstraat 30, 7951 AR Staphorst; tel. 0522-462118; noordam@kliksafe.nl

Nunspeet,

ds. A. Schot

BOEKENNIUWS



"Die God leeft nog", Jonathan Edwards; uitg. de Banier, Apeldoorn; ISBN 978 90 336 0964 0; 125 blz.: € 10,90.

Jonathan Edwards (1703-1758) doet in dit boekje verslag van de opleving in Nieuw-Engeland. In het 'oude' Engeland en Schotland maakte dit verslag een diepe indruk. Het verwekte een verlangen naar zo'n krachtige doorwerking van Gods Geest in de bekering van zondaren. Het verlevendigde gebed hierom en de Heere betoonde nieuwe bewijzen van Zijn genade en kracht door velen te trekken uit de duisternis en over te brengen in het Koninkrijk van Zijn genade. Het wordt duidelijk dat de omstandigheden waaronder de opleving plaats vond in de 'nieuwe' wereld, naar de mens gesproken, allerm minst geschikt waren voor een verlevendiging van het geestelijk leven. Velen leefden in en naar de wereld. De prediking in de kerk was overwegend moralistisch. De noodzaak van wedergeboorte en bekering werd nauwelijks gehoord. Toch bewerkte de Heere op een opmerkelijke manier de bekering van velen.

Edwards beschrijft hoe de Heere werkte in de harten van jongeren en ouderen. Het wordt duidelijk dat het geen oppervlakkig werk is geweest. De overtuiging van zonde greep velen aan. De bekende preek van Edwards over "Gods soevereiniteit en rechtvaardigheid verheerlijkt" (geheel opgenomen in dit boekje) was voor velen een middel in Gods hand. 'Ik denk dat ik ondervonden heb dat geen verhandeling meer opmerkelijk gezegend is dan deze, waarin nadruk gelegd werd op de leer van Gods absolute soevereiniteit. God is volkomen vrij ten opzichte van de zaligheid van zondaren, en de verhoring van de gebeden. God is vrij om degenen die in zijn natuurlijk leven volhardt, te laten blijven in zijn nood. Ik heb nooit zoveel onmiddellijke, zaligmakende vrucht ondervonden van enige preek die ik hield voor mijn gemeente, als enkele preken over de woorden van Romeinen 3:19: 'Opdat alle mond gestopt worde'. In deze preken streefde ik ernaar om uit deze tekst te laten zien dat het volkomen rechtvaardig van God zou zijn, om een natuurlijk mens te verwerpen en voor eeuwig te verstoten'.

In de beschrijving van het werk in de

harten geeft Edwards blijk van een diep inzicht in de Schrift en de eenheid en verscheidenheid in de leidingen van de Heere met zondaren. Hij tekent de verschillende wegen en benadrukt steeds het wonder waarin reddende genade voor 100 procent van Gods kant komt.

Om een heldere indruk te geven van het wonderde werk van Gods Geest waarvan hij getuige was geweest, doet Edwards verslag van enkele voorbeelden. Hij noemt een volwassen jonge vrouw en een klein kind. Ontroerend om te lezen hoe de Heere in beiden wilde werken.

Verder komt het vervolg van de herleving aan de orde. We lezen hoe satan op een vreselijke manier tierde en hoe de opleving wegebde. Ook spreekt Edwards de vrees uit dat er wolven in schaapsklederen zijn. Dat de Heere een groot en heerlijk werk heeft gedaan, staat voor Edwards vast. Het bracht Isaac Watts en John Guyse, zoals we lezen in het van hun hand geschreven voorwoord, tot het verlangen: 'Dat zo'n grote uitstorting van de Heilige Geest ook neer zou dalen op de Britse eilanden en al hun Amerikaanse koloniën, om het gezicht van de religie te vernieuwen!'

De God uit de tijd van Edwards leeft nog. Ook nu zijn de tijden in geestelijk opzicht donker. Maar zou de Heere ook in onze tijd geen wonderen kunnen doen? Het verslag wilde het gebed verlevendigen. Dat is ook nu nodig.

Moerkapelle,

ds. W. Harinck

Uit een gesprek tussen ds. L. Boone en een chirurg:

Chirurg: "De ziel van de mens bestaat niet. Ik heb al vele mensen geopereerd, maar nog nooit een ziel in een lichaam gevonden".

Ds. Boone: "Heeft u dan wel eens pijn gezien?"

Chirurg: "Nee, pijn heb ik in een lichaam ook nog nooit gezien".

Ds. Boone: "Dan zal pijn dus ook wel niet bestaan".

Chirurg: "Jawel, pijn bestaat wel, want ik heb die in mijn leven al vele malen gevoeld".

Ds. Boone: "Nu dokter, zoals u pijn heeft gevoeld, zo heb ik mijn ziel gevoeld. Dat was toen ik gedaagd werd voor de vierschaar Gods. En ik hoop dokter, dat u uw ziel in uw leven ook nog eens voelen zult, want anders zult u de pijn ervan eeuwig voelen".

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Arnhem en te Ridderkerk-Slikkerveer:

ds. B. Labee te Tricht-Geldermalsen;

Te Bodegraven en te Rotterdam-Alexanderpolder:

ds. A.T. Vergunst

te Carterton (Nieuw-Zeeland);

Te Boskoop: ds. D.W. Tuinier

te Aagtekerke;

Te Clifton (U.S.A.): ds. C.A. van Dieren

te Rijssen-Noord;

Te Oostkapelle: ds. H. Hofman

te Sioux Center (U.S.A.);

Te Opheusden: ds. A. Verschuure

te Scherpenzeel;

Te Westkapelle:

ds. B. van der Heiden te Alblasserdam;

Te Wolphaartsdijk:

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke.

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2011

* Pag. 174, **gemeente Elspeet.**

Scriba van de diaconie is nu: A.L. Kardol, Staverdenseweg 39,8075 AN Elspeet, tel. 0577- 491192.

* Pag. 376, **gemeente Yerseke.**

Vanaf 1 januari 2012 is scriba van de gemeente: P.D. de Loeff, Jan Lievenslaan 26, 4401 SJ Yerseke, tel. 0113-57 45 65; e-mail p.dlooff@kliksafe.nl

BERICHTEN

■ HERSTEL EN DANKBETUIGING

Vanaf deze plaats wil ik allereerst iedereen hartelijk bedanken die meeleeft in de tijd van mijn hartoperatie en de periode erna. Gelukkig is de revalidatie heel positief afgerond en mag ik alle werk in de gemeenten weer doen. Een overvloedige reden om vooral de Heere dankbaar te zijn! Momenteel vervul ik ook weer alle afgesproken preekbeurten. Geve de Heere genadig Zijn onmisbare zegen over alle werk dat nog gedaan mag worden.

ds. C.J. Meeuse

■ DE VLUCHTHEUVEL VOOR AMBTSDRAGERS

Ambtsdragers die in de pastorale praktijk tegen problemen aanlopen, kunnen daarvoor op een eenvoudige manier advies vragen bij Stichting De Vluchtheuvel. Via de website kan snel een belafpraak met een professionele hulpverlener worden gemaakt.

Ambtsdragers die het formulier invullen kunnen aangeven op welk telefoonnummer en op welk tijdstip zij teruggebeld willen worden. Een maatschappelijk werker of psycholoog van De Vluchtheuvel belt de ambtsdrager dan zo spoedig mogelijk terug met een deskundig advies. De mogelijkheid om advies te vragen bestond altijd al. Door de button op de homepage van de nieuwe website hoopt De Vluchtheuvel dat de drempel om advies te vragen lager wordt. Verder biedt De Vluchtheuvel hulpverlening bij psychosociale problemen zoals huwelijksproblemen, opvoedingsvragen, seksueel misbruik, eenzaamheid, psychische problemen, depressieve klachten, rouwverwerking, identiteitsvragen, enzovoort. Bij De Vluchtheuvel kunnen zowel jongeren als volwassenen hulp vragen. De hulpverlening wordt meestal verleend door een maatschappelijk werker, maar De Vluchtheuvel heeft ook psychologen in dienst. Raadpleeg voor meer informatie en het complete hulpaanbod de website. Voor aanmelding hulpvragen telefonisch spreekuur: tel. 0348-489999 (op werkdagen van 10.00-12.00 uur) of aanmelden via de website: www.stichtingdevluchtheuvel.nl

■ ZANGAVONDEN

Breukelen

Kerstconcert op **zaterdag 17 december**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote kerk te

Breukelen, m.m.v. jeugdkoor "De Davidsharp" (Waarder), klein- en jeugdkoor "Jubilate" (Maartensdijk) en gemengd koor "Al-táscheth" (Hilversum) en enkele instrumentalisten. Collecte t.b.v. de CGO.

Enkhuizen

Kerstzangavond op **vrijdag 16 december**, aanvang: 20.00 uur, in de Ontmoetingskerk aan de Klopperstraat in Enkhuizen, met medewerking van o.a. het gemengd koor "Soli Deo Gloria" uit Enkhuizen. Organist/pianist: Minne Veldman. Algehele leiding en meditatie ds. G. Heijkamp. Collecte t.b.v. de onkosten.

Goes

Kerstzangavond op **zaterdag 17 december**, aanvang: 19.30 uur, in de Sionkerk van de Geref. Gemeente te Goes, Louise de Colignylaan 177, m.m.v. mannenkoor 'De Lofzang', jeugdkoor 'Jong Asaf' en gemengd koor 'Asaf'.

Gouda

Kerstzangavond op **zaterdag 17 december**, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe O.Z. 2b, m.m.v. het gemengd koor "Sursum Corda", het strijkersensemble Col'arco, het kinderkoor "Jong Sursum Corda" en enkele instrumentalisten. Opening, meditatie en sluiting door ds. G. Clements.

's-Gravenpolder

Adventzangavond (met samenzang), te organiseren door Omnis Cantare, op **zaterdag 10 december**, aanvang: 19.30 uur, in de Maartenskerk te 's-Gravenpolder, m.m.v. vocaal ensemble "Voice Four" uit Vlissingen en organist Arjen Huissen. Opening en sluiting door ouderling P.S. Geldof uit Vlissingen. Collecte t.b.v. gezinsvervangend tehuis "De Beukelaar".

Hardinxveld-Giessendam

Zangavond op **zaterdag 17 december**,

aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Hardinxveld-Giessendam, met medewerking van o.a. het kinderkoor/gemengd koor "Harpe Davids", organist Jan Rozendaal. Spreker: ouderling Hazendonk. Collecte t.b.v. bouwfonds Geref. Gemeente te Sliedrecht.

Klaaswaal

Kerstzangavond op **zaterdag 10 december**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Klaaswaal, met medewerking van o.a. het mannenkoor Rehoboth uit Klaaswaal en enkele instrumentalisten. Meditatie door ds. G.J. van Aalst. Collecte t.b.v. het inloophuis "In de Gouwstraat" te Rotterdam.

Tilburg

Kerstzangavond op **zaterdag 17 december**, aanvang: 19.30 uur, op de evangelisatiepost Het Kruispunt te Tilburg, Offenbachstraat 105, m.m.v. het gemengd koor "Comt nu met Sangh" uit Veen. Spreker: dhr. A. van Hartingsveldt uit Gorinchem

Zeist

Kerstzangavond op **zaterdag 17 december**, aanvang: 19.30 uur in de kerk van de Geref. Gemeente te Zeist, Joubertlaan 5 (hoek Bergweg), m.m.v. het gemengd koor "Sursum Corda", het jeugdkoor "de Rehobothzangers" en enkele instrumentalisten. Opening en meditatie door: ds. J.J. van Ekeveld. Sluiting door: diaken T.A. v.d. Berg. Collecte t.b.v. de plaatselijke evangelisatie.

■ JONGERENAVOND TE OUD-BEIJERLAND

De +19 JV Abrona te Oud-Beijerland organiseert een jongerenavond

Wanneer: **zaterdag 17 december**

Waar: kerk Geref. Gemeente, Jan Lievenslaan 12 te Oud-Beijerland

Spreker: voormalig SGP-voorman dhr. Ir. B.J. van der Vlies

Onderwerp: "De toekomst tegemoet"

Aanvang: 19.30 uur. De avond duurt tot ongeveer 21.30 uur.

De avond is gericht op onze jongeren, maar andere belangstellenden zijn evenzeer van harte welkom!

KERKDIENSTEN

■ ZONDAG 11 DECEMBER 2011

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 19.00 uur ds. L. Blok; Al-

blasserdam 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 uur ds. J. Karels

en 17.00 uur ds. K. Boeder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 19.00 uur ds. A. Schot; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. J.J. Van Eckeveld; Berkenwoude 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. C. Harinck; Boskoop 19.15 uur ds. J.S. van der Net; Breda 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 18.00 uur ds. J.M. Kleppe; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.30 uur ds. H. Hofman; Ede (Verl. Maanderweg 33) 12.15 en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Enkhuizen 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 15.00 uur stud. A.T. Huijser; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.00 en 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 en 15.00 uur stud. S.W. Janse; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. G.J. van Aalst; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. E. Hakvoort; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Hilversum 19.00 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Hoofddorp 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 18.15 uur ds. R. Kattenberg; Kapelle-Biezeling (in Sionkerk te Goes) 11.30 uur leesdienst en 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Krabbendijke 18.00 uur stud. J. van Laar; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 14.00 uur ds. J. IJsselstein; Meeuwen 14.30 uur ds. M. Karens; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 10.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.00

uur ds. E. Hakvoort; Nieuwer ter Aa 15.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur stud. S.W. Janse; Oostburg 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Oosterland 10.00 en 14.30 uur stud. P.G. Heijkamp; Oostkapelle 17.00 uur ds. J.J. Tanis; Oostvoorne 19.00 uur ds. L. Terlouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. G. Hoogerland; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. C. Neele; Puttershoek 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 15.00 uur ds. G. Pater; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. M. Golverdingen en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur stud. A.T. Huijser; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 16.30 uur ds. J. Driessen; Sliedrecht 12.00 en 19.00 uur ds. J.W. Verweij; Soest 15.00 uur ds. B. Labee; Spijkenisse 14.30 uur ds. S. Maljaars; Stad aan 't Haringvliet 14.30 uur ds. E. Bakker; Stolwijk 10.00 uur ds. H. Paul en 15.00 uur ds. W. Harinck; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde- De Vecht (in Jacobus Fruytier scholengemeenschap te Apeldoorn) 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 14.30 uur ds. J. Schipper; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 uur ds. A.A. Brugge en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Vlaardingen 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; Vlissingen 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 9.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 14.00 uur ds. H. Hofman; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wierden 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Woerden 16.30 uur ds. H. Paul; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 14.30 uur ds. G.M. de Leeuw.

■ DINSDAG 13 DECEMBER 2011

Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Hoogvliet 19.45 uur ds. M. Mondria; Kamperland 19.30 uur ds. E. Hakvoort; Lisse 19.45 uur ds. J. IJsselstein; Naaldwijk 19.45 uur ds. G. Pater; Oostkapelle 19.30

uur ds. H. Hofman; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. M. Karens; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Uddel 19.30 uur ds. G. Mouw; Urk 19.30 uur ds. J. van Belzen; Westzaan 19.30 uur ds. W. Silfhout.

■ WOENSDAG 14 DECEMBER 2011

Aalburg 19.30 uur ds. W. Silfhout; Beekbergen 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Brakel 19.30 uur ds. A.J. Gunst; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 15.00 uur ds. W.J. Karels en 19.45 uur ds. A. Vermeij; Drachten 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Hoofddorp 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Leerdam 19.30 uur ds. A. Schot; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. Bredeweg; Nijkerk 19.30 uur ds. J. Schipper; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Opheusden 19.30 uur ds. M. Mondria; Poederoijen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Poortvliet 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Puttershoek 19.30 uur ds. E. Bakker; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Woerden 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Eckeveld.

■ DONDERDAG 15 DECEMBER 2011

Andijk 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Apeldoorn 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Boskoop 19.30 uur ds. L. Blok; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. P. Mulder; Meeuwen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Oosterland 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Ouddorp 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Ridderkerk 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. B. Labee; Wageningen 19.30 uur ds. D. de Wit.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 11 DECEMBER 2011

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. G. v.d. Breevaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Voor een fijne vakantie, of gewoon een paar dagen er tussen uit. In het bosrijke **Rhenen** aan de Ribeslaan 4. Ons pension is het gehele jaar geopend, Ook tijdens de kerst en Oude en Nieuw. Graag tot ziens in Rhenen. Pension mev. E. Knuivers, Tel. 0317-614773 bgg 06-19856085 info@knuivers.com

*******Ermelo*******
Vrijst. Luxe Bungalow. Betaalbaar genieten van de winter, nu **10% KORTING** tijdens de kerstdagen. Ook nog mogelijkheden in het voorjaar. Kijk op www.cottagehuren.nl of bel: 0570-513944

Begrafenisverzorging Kamsteeg
Waar u ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
Wij verzorgen alleen begrafenissen
0183 - 44 94 94
Hoofdgraaf 5 - 4281 NM Andel
www.begrafenisverzorgingkamsteeg.nl
Voor Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859
Een respect- en stijlvolle uitvaart is onze zorg

Zuna er nog even tussenuit kom dan met Kerstvakantie naar vakoord Holsappel € 195.00 excl. p/w. Boek vanaf 15 dec 2011 uw vakantie voor 2012
Bel met 0548-512790 of kijk op www.vakantieoordholsappel.nl

*Huwelijksbureau voor
Gereformeerde Gezindte.*
Voor alleenstaanden die op zoek zijn naar een partner uit de EIGEN achterban.
*Huwelijksbureau voor
Gereformeerde Gezindte.*
is landelijk werkend.
Voor meer informatie kijkt u op:
www.HvGc.nl of belt u 06 130 28 26 0.

CHALET te KOOP,
of per 1 februari **te HUUR.**
In buitengebied van Ochten. 50 m² woonoppervlakte. Chalet is van 2006. Nog als nieuw. Vraagprijs € 98.500,- k.k. Of € 850,- per maand incl. voor info: 06-30987190

Getuigen van de Enige Naam
Ds. C. Vogelaar

Ds. C. Vogelaar is predikant van de Gereformeerde Gemeenten van Zwolle

In deze prekenbundel zijn acht preken opgenomen die gaan over dienstknechten van God, die in afhankelijkheid en in opdracht van de Koning van de Kerk mochten wijzen op de enige Naam onder de hemel gegeven tot zaligheid.

Uitvoering: gebonden
Omvang: 141 pagina's
Verkoopprijs: € 15,50

Netto-opbrengst is voor de verbouwing het kerkgebouw van de Ger. Gem. Zwolle

Te bestellen via bartenjd@kliksafe.nl en 0522-464408

Agathos ZORG DIE BIJ U PAST.

PSYCHOSOCIALE ZORG
VERPLEGING
PERSOONLIJKE VERZORGING
PALLIATIEVE ZORG
MANTELZORGONDERSTEUNING
HULP BIJ HET HUISHOUDEN

Zorglijn: (0)0 264 07 77
www.agathos-thuiszorg.nl

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenissen*

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begrafenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

RIDDERKERK
Verlengde Kerkweg 11

BARNEVELD
Wilhelminastraat 14

METEREN (GELDERMALSEN)
Dorpsstraat 18

Bel voor informatie of aanmelding:
0180 - 42 69 55
of kijk op www.psychbrouwer.nl

(Kerst)vakantie in Tsjechië
Te huur een authentieke Tsjechische woning (max. 10 pers.) met openhaard, gelegen op een park. Afstand tot het skigebied is ca. 30 min. Afstand vanaf Utrecht ca. 900 km. Voor meer info en boeken: www.chalupa-vakantie.nl

De Koning in Zijn schoonheid
Acht predicaties, vrije stoffen
Ds. G. van de Breevaart
198 pagina's € 15,00

De geboren Koning
Tien predicaties over Advent, Kerst, Oud- en Nieuwjaar
Ds. G. van de Breevaart
240 pagina's € 17,90

Pastorale brieven rond de heilsfeiten
40 Brieven over Advent, Kerst, Lijdensweken, Hemelvaart en Pinksteren
(niet eerder in boekvorm verschenen)
Prof. G. Wisse
139 pagina's € 12,90

De Leerredenen van J.C. Philpot
Set van 5 delen, 164 preken
1^e - 10^e Achtta in 2 dl.
1^e - 3^e Viertal
1^e - 12^e Zestal in 2 dl.
Van € 164,90 nu voor **€ 125,-**

Ook verkrijgbaar bij uw boekhandel

Boekhandel de Roo | Van Meelstraat 12 | 3331 KR | Zwijndrecht | 078-6124081
info@derooboeken.nl | Voor al uw nieuwe boeken : www.derooboeken.nl

Orgelcentrum HET BINNENVELD
In- en verkoop van klassieke orgels

JOHANNUS
DOMUS
UNICO
VIVACE
CONTENT



Onze showroom is geopend op afspraak.

Wim en Jenny Achterstraat
Friesesteeg 56
3911 VR Rhenen
telefoon 0317 - 61 20 10

www.orgelcentrum.nl

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.
Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

kina
Begravenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN



Te Koop
op de Veluwe

(nabij nieuw kerkgebouw van Ede)
Oude Arnhemseweg 77-A, Lunteren

Royale villa met:

- Ruim perceel van 1.010 m2
- Inhoud van 1.010 m3 en bouwjaar 1995
- Dubbele woonkamer en badkamer
- 6 slaapkamers en werkkamer
- Inpandige geïsoleerde garage
- Rustige ligging en vrij uitzicht!
- Vraagprijs € 795.000 k.k.

www.primawonen.nl
0318-694242



Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.



Ook in de regio Leiderdorp, Lisse,
Hoofddorp en Aalsmeer

WIJ VERZORGEN
ALLEEN BEGRAFENISSEN

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn
(0172) 233338

info@vanstaverenbegravenisverzorging.nl
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

Te huur aangeboden:

Kamers in het centraal gelegen
Langbroek ten behoeve van leer-
krachten, studentes, verpleegsters
of verzorgenden.

Er zijn een drietal mooie kamers
beschikbaar met gemeen-schap-
pelijk een woonkamer, keuken,
doucheruimte en toilet.

Bij interesse bel: 06-22962429
of mail: wico@kliksafe.nl



Bijbels in China
Broodnodig

Kinderbijbels. Bijbels in de talen van etnische minderheden.
Met nadruk vragen de bewoners van de bergdorpen erom.

**Steunt u het werk van Bonisa financieel, zodat
Bijbels en kinderbijbels uitgedeeld kunnen worden?**

- Vraag vrijblijvend ons kwartaalblad aan.
- Neem contact met ons op voor een presentatie over de zendingsprojecten in China

Help mee
en betaal een Bijbel
voor Chinezen

Hoe kunt u helpen?

Voor € 10,-

geeft u 2 Chinese
kinderbijbels

Voor € 17,50

geeft u 5 Bijbels in talen
van etnische minderheden

Voor € 25,-

ondersteunt u een
evangelist om de Bijbel
uit te leggen

Voor € 50,-

bouwt u mee aan een kerk
voor de Lisu bevolking
in GaShiLi

Postbank 31.555.32 o.v.v. Bijbels / kinderbijbels
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse

www.bonisa.nl | 0252 - 41 82 69

Bonisa
ZENDING

Dagboeken bij de kanttekeningen

Leerzaam, niet jaargebonden OOK in uw boekhandel



19.95

boek voor jong en oud

Licht op de kanttekeningen



19.95

boek voor jong en oud

Lezen met de kanttekeningen



19.95

boek voor jong en oud

Overdenken met de kanttekeningen

Als 3-delig set

45.00

Predikanten: Dl. 1 Ger. Gem., H.H.K., Chr. Geref. Dl. 2 (Oud) Ger. Gem. (in Ned.) Dl 3 Ger. Gem.



Uitgeverij
'de Ramshoorn'

Lange Vorststraat 21 • Goes
Tel 0113-221909 • www.ramshoorn.nl

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.
Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.
Geen crematies.



T. den Hollander
P.N. den Hollander
Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Compl. **eengezinswoning te koop in Gouda** aan water met maar liefst **6 slaapkamers**, dichtbij ref. school, kerk, stad en station.
€ 235.000,- Molenmeesterslag 43.
Zie funda.nl

Th in buitengebied van **KAMPERLAND**: vak.won.
2-10 pers, slaapkamer beneden vrij vanaf heden.
Tel.0113-351899,06-20417592.



Reformatische
Psychologenpraktijk
Nederland

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan

kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Traumatische ervaring(en)
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autisme Spectrum Stoornis

Tevens bieden wij hulp bij PGB aanvragen en verlengen

Voor meer informatie of aanmelding:

078 - 69 32 808

Adres: Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

Tien preken
Ds. A. Bregman

"Levende fonteinen"

10 preken van Ds. A. Bregman

Geb. 160 blz.

€ 16,95

T: (0594) 64 32 02

E: info@prolector.nl

www.prolector.nl

Portaal voor theologie en kerkelijke gedenkboeken

Christelijk onderwijs is nu nodig



圣经文字



HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

3473-76.029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen
Voor info: 06-200 13 173 of www.hudson-taylor.nl

Een presentatie over evangelisatie.

In kerk en op school

- Geestelijke nood in Nederland
- Bijbelse opdracht van evangelisatie
- Evangelisatie op de posten
- Evangelisatie vanuit de gemeenten
- Praktijkvoorbeelden
- Vragenbeantwoording

Voor kerkenraden, verenigingen, commissies of scholen komt onze voorlichter 's avonds of overdag graag langs om een mooie presentatie te laten zien over het evangelisatiewerk in ons land. Informatief, bezinnend en praktisch!



Voor verenigingen: dhr. C.W. van Haften: 0341-253588.

Voor scholen (lesbrief mogelijk): dhr. K. Bel: 06-41938146.

Kasten op maat

Boekenkasten, schuifdeuren, inloopkasten, draaideurkasten en overige maatmeubelen.

Bij een bezoek aan onze toonzaal ontvangt u een deskundig advies.



Wim van Wolfswinkel

www.wimvanwolfswinkel.nl

SCHOUTENSTRAAT 92
3771 CL BARNEVELD
TEL: 0342 - 423 404
TOONZAAL MA.-VR. 10:00 - 17:00 UUR
ZA. 9:00 - 16:00 UUR EN OP AFSpraak

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenissen

met aandacht voor uw persoonlijke wensen. In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

Wij verzorgen alléén begrafenissen door het gehele land en zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

• H. de Jongh • P.H. van der Leer • D.D.E. Meliëste.

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam T (0184) 611 154

Waardenburg T (0418) 652 039

Werkendam T (0183) 701 017

www.begrafenisondernemingdejongh.nl



Haastrecht Oudewater Montfoort
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Seksverslaving of seksuele Burn-Out?

Een aantal van onze psychologen werkt op zoek vanuit een Christelijke achtergrond.

Te huur in Canada, een vakantiewoning dichtbij Norwich (Ontario). Tel. 001519 688 0947. Hollands sprekend.

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Een stijlvolle collectie ambtskleding

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
maandagmorgen gesloten, vrijdagavond koopavond

www.denengelsmanenvandriel.nl

Hartelijk welkom op de landelijke

ISRËLDAG

D.v. woensdag

28 december 2011

Kerkgebouw van de Geref. Gemeente
Hardinxveld-Giessendam

Buitendams 118

Aanvang 10.00 uur

vanaf 9.15 uur inloop met koffie



OCHTENDPROGRAMMA (10.00 UUR)



Margulis

- Openingswoord door de voorzitter van het deputaatschap, ds. C.J. Meeuse
- Ds. W. Silfhout informeert over de ontwikkelingen in Israël
- M.m.v. mannenkoor De Lofzang uit Goes



Sirotski

PAUZE



Teleshman

MIDDAGPROGRAMMA (13.30 UUR)

- Inleiding door ds. A. Margulis en de ouderlingen Z. Sirotski en B. Teleshman uit de Joods-christelijke gemeente van Zhytomir. Ook hopen zij een psalm in het Hebreeuws ten gehore te brengen
- Ds. A. Schot vertelt een verhaal voor de jeugd over ds. Salomon Duijtsch n.a.v. een nieuw jeugdboek

Extra parkeermogelijkheden in de omgeving:

- straat Bellefleur bij scholen
- Buitendams 384, kerkgebouw OGG

In de pauze: • Koffie, thee en soep **gratis** • Broodjes tegen betaling
• Te koop: boeken en kaarten

Het belooft een boeiende dag te worden.

Graag ontmoeten wij u D.V. 28 december!

**Nu beschikbaar
in het Ivriet!**

**Commentaar op het
Johannes Evangelie
van M. Henry**

Overhandiging
eerste exemplaar aan
dhr. G. Roos,
coördinator
Draagt Elkanders Lasten/RD

NIEUW

Crèche voor kinderen

van 0 tot 5 jaar verzorgd door
gastvrouwen uit de gemeente
van H-veld.

Locatie: een van de zalen
van de HHK, Buitendams 205,
400 mtr lopen van Geref.Gem.
Voor meer informatie:
0348 - 48 99 29.